

Natuurbeheerplan Limburg 2022

Maastricht, 24 augustus 2021

Versie met wijzigingen verwerkt.

Voor u ligt het Natuurbeheerplan Limburg 2022. Het natuurbeheerplan vormt het beleidskader voor de realisatie van het Europese, rijks- en provinciale natuur- en landschapsbeleid. Dit plan vormt tevens het kader voor subsidieverlening vanuit het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) en enkele natuur-, landschaps-, milieu- en wateronderdelen van de Subsidieverordening Inrichting Landelijk Gebied (SILG).

Deze versie van het definitieve Natuurbeheerplan 2022 geeft het Natuurbeheerplan na wijziging van 24 augustus 2021 weer.

Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg
Maastricht, 24 augustus 2021

Inhoudsopgave

1. Wat is het Natuurbeheerplan?	5
1.1. Inleiding	5
1.2. Doel en status Natuurbeheerplan	5
1.3. Wijzigingen Natuurbeheerplan 2022	6
1.4. Leeswijzer	6
2. Beleidskader	7
2.1. Europees kader natuur en landschap	7
2.2. Rijksbeleid natuur en landschap	7
2.3. Provinciaal beleid	7
3. Subsiestelsel Natuur en Landschap 2016	9
3.1. De Index Natuur en Landschap 2016	9
3.2. Natuurbeheerplan: de Beheertypenkaart, de Ambitiekaart en de agrarische leefgebiedenkaart	10
3.2.1. Beheertypenkaart	10
3.2.2. Agrarische leefgebieden/zoekgebieden - Beheersubsidie voor Agrarische natuur en agrarisch landschapsbeheer (ANLb)	11
3.2.3. Uitzonderingsbepaling	12
3.2.4. Ambitiekaart	12
3.2.5. Gebiedscategorieën	12
3.2.6. Streefbehertypen	13
3.2.7. Beschikbaarheid van het Provinciaal Natuurbeheerplan en kaartmateriaal	13
3.2.8. Monitoring	13
4. Natuur- en Landschapsdoelen	15
4.1. Beleidsdoelen voor ontwikkeling van natuurterreinen	15
4.2. Beleidsdoelen en criteria voor natuur- en landschapsbeheer	15
4.3. Beleidsdoelen en criteria voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer	15
4.4. Beleidsdoelen voor agrarisch waterbeheer	16
4.5. Beoordelingscriteria agrarische gebiedsaanvragen en beheerplannen	17
5. Subsiemogelijkheden en openstelling van de subsidieregelingen	20
5.1. Beheersubsidies voor natuur en landschap	20
5.1.1. Subsiemogelijkheden natuur- en landschapsbeheer op basis van de Beheertypekaart	20
5.1.2. Voorwaarden en beperkingen beheersubsidie in SVNL	20
5.1.3. Invulling kan-bepaling SVNL het Natuurbeheerplan	20
5.1.4. Extra voorwaarden SVNL op basis van het Natuurbeheerplan	21
5.1.5. Openstellingsbesluit SVNL	21
5.2. Agrarisch natuur- en landschapsbeheer en agromilieu en klimaat diensten	22

5.2.1.	Subsidiemogelijkheden op basis van de leefgebiedenkaart _____	22
5.2.2.	Voorwaarden en beperkingen beheersubsidie in SVNL _____	22
5.2.3.	Openstellingsbesluit SVNL _____	22
5.3.	Kwaliteitsimpuls: investeringen en functieverandering _____	22
5.3.1.	Subsidiemogelijkheden kwaliteitsimpuls op basis van de Ambitiekaart _____	22
5.3.2.	Beoordelingscriteria voor SKNL subsidie inrichting, kwaliteitsimpuls en functieverandering__	23
5.3.3.	Openstellingsbesluit SKNL _____	24
6.	<i>Procedureel: wijzigen van het Provinciaal Natuurbeheerplan _____</i>	25
7.	<i>Meer informatie en contactgegevens _____</i>	27

Bijlagen

- 1**   **Tabel doelen agrarisch natuur- en landschapsbeheer**
- 2**   **Toelichting op leefgebieden voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer en agrarisch waterbeheer**

1. Wat is het Natuurbeheerplan?

1.1. Inleiding

Voor u ligt het Provinciaal Natuurbeheerplan Limburg 2022. Dit plan beschrijft de beleidsdoelen en de subsidiemogelijkheden voor ontwikkeling en beheer van (agrarische) natuur en landschap binnen de Provincie Limburg. Het natuurbeheerplan is verankerd in het Subsidiestelsel Natuur en Landschap 2016 (SNL). Dit stelsel bestaat uit twee onderdelen, namelijk:

- 1 de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer 2016 (SVNL); voor het beheer van (agrarische) natuur en landschap;
- 2 de 'Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap 2015 (SKNL) voor investeringen in natuur en landschap (omvorming, inrichting en kwaliteitsontwikkeling).

De provincie stelt in dit Natuurbeheerplan de kaders voor de uitvoering van het natuur- en landschapsbeheer. Het Natuurbeheerplan geeft aan waar welke beheerwaardige gebieden aanwezig zijn en welke beheerdoelen hiervoor gelden. Daarnaast financiert de provincie een deel van de kosten voor de ontwikkeling en het beheer van deze gebieden door middel van subsidies. Het Natuurbeheerplan vormt het toetsingskader voor de aanvraag van deze subsidies.

Het Natuurbeheerplan wordt in de regel periodiek herzien. Hoewel het Natuurbeheerplan meestal met een jaarlijkse frequentie wordt aangepast, kan het plan voor meerdere jaren gelden tot GS weer een nieuw Natuurbeheerplan vaststellen.

1.2. Doel en status Natuurbeheerplan

Beleidskader

Het natuurbeheerplan is een beleidskader om het Europese, rijks- en provinciale natuur- en landschapsbeleid te realiseren. Het gaat daarbij om bestaande natuurgebieden, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden worden ingericht en beheerd volgens agrarisch natuurbeheer en de Natura 2000-gebieden. Het Natuurbeheerplan beschrijft per (deel)gebied welke natuur- en landschapsdoelen nagestreefd worden. Het plan bevat de begrenzing van de natuur- en agrarische gebieden, met name toegespitst op de internationale biodiversiteitsdoelen en de internationale natuurgerichte agromilieuo, water en klimaat doelen. Het plan is het beleidskader voor het provinciale natuur- en landschapsbeleid en ook voor de implementatie van artikel 28 van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3). Het plan is verankerd in de SVNL en SKNL en daarmee kaderstellend voor de SNL-subsidies.

Bepalen van huidige en gewenste beheerdoelen van natuurgebieden

In het Natuurbeheerplan zijn de huidige en de gewenste beheerdoelen voor de Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Limburg en agrarische gebieden met natuurwaarden opgenomen. In dit plan begrenst en beschrijft de provincie de gebieden waar subsidiëring van beheer en ontwikkeling van natuur, agrarische natuur en landschapselementen plaats kan vinden. De begrenzing voor natuurgebieden is aangeduid op twee kaarten: de beheertypenkaart en de ambitiekaart. Voor de begrenzing van agrarisch natuurbeheer zijn kaarten beschikbaar op het niveau van agrarische zoekgebieden/leefgebieden.

De vaststelling van het Natuur Netwerk Nederland in planologisch opzicht is opgenomen in de ontwerp- Provinciale Omgevingsvisie Limburg (voorheen Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014) en de daaraan gekoppelde in ontwikkeling zijnde Omgevingsverordening Limburg (nu nog de Omgevingsverordening Limburg 2014). Ten opzichte van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening geeft het natuurbeheerplan een nadere onderverdeling van het Natuurnetwerk in verschillende subcategorieën, alsmede een gedetailleerde invulling van de binnen het Natuurnetwerk aanwezige actuele en potentiële natuurwaarden; de zogenaamde “wezenlijke kenmerken en waarden” van het Natuurnetwerk.

Het natuurbeheerplan heeft geen planologische consequenties of consequenties voor beheerfunctiesplannen en heeft dus geen invloed op eigendomsrechten of bestaande gebruiksmogelijkheden.

Het Natuurbeheerplan bevat geen bindende regels of verplichtingen voor burgers. Ook kunnen er geen rechten aan worden ontleend. Opname van een terrein in het Natuurbeheerplan leidt niet vanzelfsprekend tot een positief besluit over subsidiëring van het beheer of de ontwikkeling van natuur.

1.3. Wijzigingen Natuurbeheerplan 2022

Dit Natuurbeheerplan 2022 is op een aantal punten gewijzigd ten opzichte van het vorige Natuurbeheerplan.

- de tekst van het Natuurbeheerplan is geactualiseerd en aangepast aan recente beleidsontwikkelingen;
- de meest actuele begrenzingen van het Natuurnetwerk Limburg zijn opgenomen;
- de Beheertypenkaart, de Ambitiekaart en de Agrarische Zoekgebieden-kaart zijn geactualiseerd.

1.4. Leeswijzer

In dit Natuurbeheerplan wordt achtereenvolgens beschreven:

Hoofdstuk 2: Het beleidskader

Hoofdstuk 3: Subsidiestelsel Natuur en Landschap 2016

Hoofdstuk 4: Natuur- en landschapsdoelen

Hoofdstuk 5: Subsidiemogelijkheden en openstelling van subsidieregelingen

Hoofdstuk 6: Procedureel: wijzigen van het Provinciaal Natuurbeheerplan

Hoofdstuk 7: Meer informatie en contactgegevens

2. Beleidskader

2.1. Europees kader natuur en landschap

Het Natuurbeheerplan is gebaseerd op het vigerend beleid voor het landelijk gebied ten aanzien van natuur, landschap, water, milieu, klimaat en ruimtelijke ordening van de Europese Unie, het Rijk en de provincie. In dit hoofdstuk lichten wij de belangrijkste onderdelen van het vigerend beleid en de recente ontwikkelingen toe.

De lidstaten van de EU hebben gezamenlijk specifieke wetten en beleidsdoelen vastgesteld voor het instandhouden van bepaalde plant- en diersoorten en natuurlijke habitats van internationale betekenis via de Vogel- en Habitatrichtlijn (VR/HR) en Natura 2000, voor de instandhouding van gezonde watersystemen (Kaderrichtlijn water) en voor een schoon milieu (Nitratrichtlijn).

Voor het platteland zijn door de Europese Commissie beleidsdoelen en regels vastgesteld met betrekking tot de verduurzaming en vergroening van de landbouw. Dit wordt concreet geëffectueerd in de vorm van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2014-2020, waarin verdergaande regels en subsidies zijn opgenomen voor duurzame landbouw, vergroening en agrarisch natuurbeheer.

2.2. Rijksbeleid natuur en landschap

Het Rijk stelt in het kader van de internationale verplichtingen op hoofdlijnen de ambities voor de agromilieu- en klimaatdiensten vast en geeft de kaders aan waarbinnen die ambities gerealiseerd kunnen worden.

In 2014 is de Rijksnatuurvisie 2014 verschenen ("Natuurlijk verder", Rijksnatuurvisie 2014. Ministerie van Economische Zaken, 2014). Het Rijk zet zich in om de natuur te versterken mét de samenleving. Hiermee wil het Rijk een effectieve invulling bereiken van de natuurdoelen die Nederland internationaal heeft afgesproken. Instandhouding van planten- en diersoorten en natuurlijke habitats en van gezonde watersystemen en een schoon milieu zijn daarbij het uitgangspunt. Het Rijk wil de natuurinstandhoudingsdoelen bereiken door middel van regelgeving (Wet natuurbescherming, WABO, Waterwet, Wet ammoniak en veehouderij) en door middel van een stimuleringsbeleid gericht op het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en een vitaal platteland. Het Rijk legt hierover verantwoording af aan de Europese Commissie.

2.3. Provinciaal beleid

De provincies zijn – op grond van het decentralisatieakkoord natuur – volledig verantwoordelijk voor de uitvoering van het natuurbeleid. De doelen en middelen worden door de provincies vastgelegd in onder andere dit natuurbeheerplan.

Het provinciale beleid geeft invulling aan het Europese beleid en Rijksbeleid en voegt daar provinciale doelen aan toe. Provincies houden bij de uitvoering van het natuurbeleid, conform de door Nederland geratificeerde Europese Landschapsconventie, rekening met beleidsdoelen van andere overheden en activiteiten in het landelijk gebied, zoals het landschapsbeleid, waterbeleid, recreatiebeleid en milieubeleid, zodat synergie kan worden bereikt.

De basis van het provinciaal beleid voor natuur en landschap is vastgelegd in de Provinciale Omgevingsvisie. Op dit moment is een nieuwe Omgevingsvisie in voorbereiding, als opvolger van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014. De ontwerp-omgevingsvisie is op 7 september 2020 ter

visie gelegd. Daarnaast is ook een provinciaal Natuurprogramma in voorbereiding, als opvolger van de provinciale Natuurvisie Limburg 2016. Verder wordt er parallel aan dit beleidskader gewerkt aan het Uitvoeringsprogramma Landelijk gebied, dat vorm zal geven aan de uitvoeringsstrategie. De provincie vindt het van belang dat voor heel Limburg gewerkt wordt aan behoud, herstel en beheer van de landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke en waterhuishoudkundige kernkwaliteiten van het landschap en het vergroten van de beleving en toegankelijkheid daarvan. In de visie-documenten is dit daarom als generieke opgave voor heel Limburg vastgelegd.

De waterdoelen zijn in 2015 door de provincie Limburg vastgesteld in het Provinciaal Waterplan 2016-2021.

De systematiek voor maatregelen in het agrarische gebied is opgenomen in de regeling voor Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb). De maatregelen staan sinds 2016 vooral in het teken van de instandhoudingsdoelstellingen voor Europees beschermde soorten en maatregelen ten behoeve van de Kader Richtlijn Water en de Nitraatrichtlijn.

3. Subsiestelsel Natuur en Landschap 2016

Het beschermen van dieren en planten is belangrijk voor de mens. Deze bescherming vindt plaats om ecologische, economische en ethische redenen. De diversiteit van dieren en planten verhoogt de spankracht van de natuur (ecologie). Daarnaast is de biodiversiteit een belangrijke productiefactor (economie). Ten slotte worden dieren en planten vanwege hun intrinsieke waarde beschermd (ethiek). De provincie hecht veel belang aan het behoud en de ontwikkeling van de provinciale natuur. Daarom verleent zij daarvoor subsidie via het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL).

De provincie bepaalt in het Natuurbeheerplan binnen welke gebieden natuurbeheerders, natuurcollectieven en agrarische collectieven subsidie kunnen krijgen voor (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. In het Natuurbeheerplan liggen de verschillende beheertypen van de Index Natuur en Landschap voor percelen en/of terreinen vast. Subsidie is alleen mogelijk voor het beheertype dat in het natuurbeheerplan is aangegeven en begrensd.

Voor agrarische beheercollectieven wordt op het niveau van leefgebieden de mogelijkheden aangegeven. In de Index Natuur en Landschap zijn de agrarische leefgebieden aangegeven als 'agrarische natuurtypen'.

Subsidie voor beheer en kwaliteitsimpulsen

In het Subsiestelsel Natuur en Landschap wordt een onderscheid gemaakt tussen financiering van het beheer van de bestaande natuur en landschap en eenmalige investeringen ter verbetering van de natuurkwaliteit (kwaliteitsimpulsen). De subsidie voor het beheer van natuur, agrarische natuur en landschapselementen is geregeld in de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer 2016 (SVNL2016). De subsidie voor de kwaliteitsimpulsen is geregeld in de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap 2015 (SKNL2015).

3.1. De Index Natuur en Landschap 2016

De basis voor het Natuurbeheerplan 2022 vormt de Index Natuur en Landschap. Deze Index is een landelijk uniforme en sterk gestandaardiseerde "natuurtaal" waarin de Nederlandse natuur- en landschapselementtypen worden vastgelegd. De Index is van belang voor de aanduiding van de natuur- en landschapsdoelen door de overheid en voor de monitoring en bevordert een goede afstemming tussen beheerders en overheden.

De Index Natuur en Landschap bestaat uit de onderdelen natuurtypen, landschapselementen en agrarische natuurtypen. Voor meer informatie over de Index Natuur en Landschap zie www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/, onder het thema 'Index Natuur en Landschap'. In de Index worden twee niveaus onderscheiden: de *natuurtypen* voor de sturing op landelijk niveau en de *beheertypen* voor de operationele aansturing van het beheer op regionaal en lokaal niveau. Voor de begrenzing in het natuurbeheerplan en de subsidieverlening wordt het niveau van de beheertypen gebruikt. Voor het agrarisch natuurbeheer kan ook het niveau van natuurtypen worden gebruikt.

De *natuurtypen* zijn voor natuurgebieden bedoeld als sturings- en verantwoordingsinstrument op landelijk niveau. Daarbij valt te denken aan afspraken en rapportages tussen rijk en Europa en tussen het rijk en de provincies. De *beheertypen* zijn geschikt voor de aansturing van het beheer op interprovinciaal, provinciaal en lokaal niveau. Zij vormen de basis voor afspraken over doelen en middelen tussen provincie en beheerder. Een beheertype beschrijft aan welke terreinkenmerken het terrein moet voldoen. Beheertypen mogen elkaar niet overlappen.

- Er bestaan 17 natuurtypen. Binnen elk van de natuurtypen worden één of meerdere natuurbeheertypen onderscheiden. In totaal zijn er 49 natuurbeheertypen.
  - Voor landschap zijn er 4 landschapselementtypen met daaronder 13 landschapselementen.
  - Voor het agrarisch natuurbeheer zijn er vier agrarische natuurtypen. Dit zijn open grasland, open akkerland, droge dooradering, natte dooradering. Binnen elk van de agrarische natuurtypen worden één of meerdere agrarische beheertypen onderscheiden.
  - Daarnaast is er een categorie Water met daaronder een aantal waterbeheertypen.
- In de Index Natuur en Landschap worden de natuurtypen, landschapstypen en agrarische natuurtypen en beheertypen beschreven.

Voor meer informatie over de Index Natuur en Landschap zie www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/, onder het thema 'Index Natuur en Landschap'.

3.2. Natuurbeheerplan: de Beheertypenkaart, de Ambitiekaart en de agrarische leefgebiedenkaart

Het natuurbeheerplan kent voor het beheer van natuurgebieden een Beheertypenkaart en een Ambitiekaart. Daarnaast zijn voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer kaarten opgenomen met de agrarische leefgebieden/zoekgebieden. Zij vormen met de beschrijving van de doelen de kern van het plan.

De beheertypenkaart geeft alle bestaande, beheerwaardige natuur en landschap weer met de benamingen volgens de landelijk uniforme systematiek van de Index Natuur en Landschap. Met de beheertypenkaart stimuleert de provincie de instandhouding van de op die kaart aangegeven en begrensde beheertypen. Deze kaart vormt ook de basis voor het verlenen van beheersubsidies op grond van de SVNL.

Voor een deel van de natuurgebieden en agrarische gebieden met natuurwaarden bestaat een ambitie om het huidige gebruik of beheer te veranderen. De mogelijkheden hiertoe zijn vastgelegd in de *ambitiekaart*. Het verschil tussen de beheertypenkaart en de ambitiekaart laat zien waar een verbetering van de natuurkwaliteit mogelijk en wenselijk is. De ambitiekaart vormt de basis voor de (subsidiering van) kwaliteitsimpulsen op grond van de SKNL en de POP3 verordening.

Het verstrekken van subsidies voor beheer en voor kwaliteitsimpulsen draagt bij aan de realisatie van het in hoofdstuk 2 beschreven beleid en de in hoofdstuk 4 beschreven provinciale natuur- en landschapsdoelen.

Zowel de beheertypenkaart als de ambitiekaart zijn afgestemd op de beheerplannen die in het kader van Natura 2000 worden opgesteld. Het kaartmateriaal is onderdeel van dit Natuurbeheerplan.

3.2.1. Beheertypenkaart

Op de Beheertypenkaart is aangegeven per natuurterrein welk natuurtypen (N01-N17) of landschapselementtypen (L01 – L04) aanwezig zijn en waarvan het behoud wordt nagestreefd. Per (deel van het) natuurterrein is één beheertype toegekend. Indien er nog geen bestaand beheertype aanwezig is betekent dit dat hier ontwikkeling tot een gewenst beheertype uit de Ambitiekaart nodig is. Voor het bepalen van het dan gewenste beheertype moet vaak nog aanvullend onderzoek plaatsvinden.

Op bestaande of gerealiseerde areaaluitbreiding natuur kan ook subsidie voor landschapsbeheer worden verstrekt. Op de beheertypenkaart is aangegeven voor welke landschapselementen subsidies landschapsbeheer kunnen worden verstrekt. Individuele landschapselementen die in

natuurbeheergebied liggen en door de provincie als zodanig worden erkend, zijn op de beheertypenkaart aangegeven.

De beheertypenkaart volgt de ontwikkeling van de natuurbeheertypen die in het veld voorkomen. Dit houdt in dat Gedeputeerde Staten de kaart kunnen actualiseren, bijvoorbeeld op basis van een recente vegetatiekartering. Beheerders dienen er daarom rekening mee te houden dat de beheertypen op hun percelen kunnen wijzigen. Beheerders worden om die reden geadviseerd de beheertypenkaart regelmatig te controleren, ook tijdens een lopende subsidietermijn. Indien zij dit nodig achten kunnen beheerders bij een herziening van het natuurbeheerplan een verzoek indienen voor wijziging van de beheertypenkaart. Dit geldt vooral in de jaren voorafgaand aan een nieuwe aanvraag voor beheersubsidie.

Let op: De beheerder/aanvrager is nadrukkelijk zelf verantwoordelijk voor het (tijdig) signaleren van noodzakelijke wijzigingen en het indienen van een wijzigingsverzoek alvorens beheersubsidie aan te vragen.

3.2.2. Agrarische leefgebieden/zoekgebieden - Beheersubsidie voor Agrarische natuur en agrarisch landschapsbeheer (ANLb)

De agrarische zoekgebieden (AZG) bestaan uit de begrensde 'leefgebieden' waarbinnen subsidiemogelijkheden liggen voor gecertificeerde 'agrarische natuurcollectieven'. Er zijn vier agrarische leefgebieden en daarnaast is er een gebied dat wordt aangeduid als de categorie Water. De leefgebieden zijn in de Index natuur en landschap aangeduid als: A11 Open grasland, A12 Open akkerland, A13 Droge dooradering, A14 Natte dooradering. Deze leefgebieden en de categorie water bevinden zich volgens de taal van de Index natuur en landschap op het niveau van de 'agrarische natuurtypen'. De agrarische collectieven werken dit verder uit naar beheertypen en sluiten met hun deelnemers contracten af voor de beheeractiviteiten die zij zullen uitvoeren.

In de provinciale viewer zijn de kaarten te vinden voor de agrarische leefgebieden en de categorie water. De leefgebieden en de categorie water kennen op hun beurt ook weer deelgebieden. Daarom is in de benaming steeds eerst aangegeven tot welk leefgebied een deelgebied behoort. Bijvoorbeeld 'Leefgebied Open akker: deelgebied hamster'.

Het doel is om populaties van bedreigde (agrarische) doelsoorten te beschermen en te versterken, waarvoor specifiek agrarisch natuurbeheer wordt gevoerd. Meer informatie hierover is te vinden in bijlage 1 en 2.

Bij de begrenzing van de agrarische leefgebieden/zoekgebieden in het Natuurbeheerplan en de keuze voor doelsoorten, is rekening gehouden met aanwezige waarden in aangrenzende natuur, aangrenzende provincies en het buitenland.

Het streven is om het beheer in te zetten in de meest kansrijke leefgebieden, voor stabiele populaties. Hierbij is de versterking, buffering en/of verbinding van het Limburgse Natuur Netwerk een belangrijk uitgangspunt.

Welke specifieke doelstellingen de provincie heeft m.b.t. soorten of soortengroepen wordt beschreven in hoofdstuk 4 en de bijlagen.

In het openstellingsbesluit worden de subsidiemogelijkheden voor agrarische collectieven aangegeven, zoals het subsidieplafond, de beheerperiode en de leefgebieden. De afbakening van de leefgebieden in het agrarisch zoekgebied (AZG) is op kaart terug te zien in de digitale kaartviewer van het natuurbeheerplan. Specifieke subsidievoorwaarden en verplichtingen zullen in de subsidiebeschikking worden vastgelegd. Individuele beheerders kunnen dus geen subsidie bij de provincie aanvragen, enkel agrarische collectieven kunnen dat. De voorwaarden en mogelijkheden

voor beheervergoedingen van de individuele beheerders krijgen zij van het agrarische collectief waarbij zij als lid zijn aangesloten.

3.2.3. Uitzonderingsbepaling

Er wordt terughoudend omgegaan met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer in natuurgebiedscategorieën (zie 1.6). Enkel in voorkomende gevallen van specifiek beheer voor hamster en donker pimpernelblauwtje kunnen die mogelijkheden toch gegeven worden, indien er op korte termijn geen budget en mogelijkheid verwacht wordt voor de omvorming naar permanente natuur(categorie C2). De provincie streeft op deze wijze naar een sobere en doelmatige inzet van dit (kostbare) instrument. Voor terreinen binnen de categorie “areaaluitbreiding natuur” waar geen dergelijk specifiek soortengericht beheer plaatsvindt, en/of waar deze soorten niet actueel voorkomen, wordt deze vorm van agrarisch natuurbeheer niet langer opengesteld, maar wordt gestreefd naar permanente omvorming tot natuur via functieverandering.

3.2.4. Ambitiekaart

-De Ambitiekaart geeft weer op welke terreinen het de ambitie is om tot ontwikkeling te komen van terreinen anders dan natuur naar natuur, dan wel het verbeteren van de kwaliteit van de aanwezige natuur in een natuurterrein of op landbouwgrond.

3.2.5. Gebiedscategorieën

Op de Ambitiekaart zijn de terreinen ingedeeld in gebiedscategorieën. De Ambitiekaart kent de volgende gebiedscategorieën:

Tabel 1: Beschrijving van de gebiedscategorieën binnen het Provinciaal Natuurbeheerplan.

	Gebiedscategorie	Omschrijving
Bestaande natuur	B	Bestaand natuurterrein
Areaaluitbreiding natuur (verwerving/functieverandering gerealiseerd)	C	Areaaluitbreiding natuur-(C): verworven door provincie of het rijk, of functieverandering door derde reeds gerealiseerd
Areaaluitbreiding natuur (nog te realiseren verwerving/functieverandering)	C1	Areaaluitbreiding nog niet gerealiseerde prioritaire natuur (C1): functieverandering: subsidiabel SKNL (indien opengesteld)
Areaaluitbreiding natuur (zoekgebied natuurcompensatie)	C2	Areaaluitbreiding nog niet gerealiseerde verwerving of functieverandering minder prioritaire natuur/zoekgebied natuurcompensatie(C2): functieverandering en inrichting niet subsidiabel/zoekgebied natuurcompensatie SKNL*
Nog agrarisch verpachte begrensde natuur	Cp1	Vóór 2011 door de Staat en/of Provincie in verpachte staat gefinancierde prioritaire natuurgronden, met status natuur, in bezit van terreinbeheerders: ontpachting subsidiabel SKNL (indien opengesteld)
Nog agrarisch verpachte begrensde natuur	Cp2	Vóór 2011 door de Staat en/of Provincie in verpachte staat gefinancierde natuurgronden, met status natuur, in bezit van terreinbeheerders: ontpachting niet subsidiabel SKNL*
Aanvullende categorieën	Cm	Areaaluitbreiding natuur: functieverandering en inrichting door derden gerealiseerd of nog te realiseren binnen Grensmaasgebied: beheer subsidiabel.
	Cs	Areaaluitbreiding natuur: gerealiseerd door provincie of rijk binnen Grensmaasgebied: beheer niet subsidiabel
	Co	Areaaluitbreiding natuur: realisatie of nog te realiseren natuur als gevolg van vereiste natuurcompensatie en/of gefinancierd door een derde partij).

Cob

Areaaluitbreiding natuur: realisatie of nog te realiseren natuur als gevolg van vereiste natuurcompensatie en/of gefinancierd door een derde partij op terreinen die onderdeel zijn van de ontwikkelopgave natuur.

*Tenzij GS in het openstellingbesluit wel tot (gedeeltelijke) openstelling besluiten

---

Bovenstaande indeling (bestaande natuur, areaaluitbreiding natuur, beheersgebied) komt grotendeels overeen met de opbouw van het Natuurnetwerk Limburg in de Provinciale Omgevingsvisie (voorheen de Goudgroene natuurzone in het POL-2014), waarvan het Provinciaal Natuurbeheerplan een nadere uitwerking is.

3.2.6. Streefbeheertypen

Op de Ambitiekaart zijn voor een aantal (toekomstige) natuurterreinen streefbeheertypen opgenomen. De streefbeheertypen zijn een weergave van de ambitie voor die specifieke terreinen. Nadat de streefbeheertypen zijn gerealiseerd worden deze overgenomen op de beheertypekaart. Het gaat met name om terreinen die nog omgevormd moeten worden naar natuur of terreinen waar een kwaliteitsimpuls wenselijk is. Opname van de streeftypen in de ambitiekaart is ook de basis voor het eventuele openstellingsbesluit voor functieverandering, inrichting en kwaliteitsverbetering op grond van de SKNL.

Voor de streefbeheertypen wordt aangesloten bij de Index Natuur en Landschap.

3.2.7. Beschikbaarheid van het Provinciaal Natuurbeheerplan en kaartmateriaal

De teksten, tabellen en het kaartmateriaal van het Natuurbeheerplan zijn enkel digitaal te raadplegen via de provinciale website (zie hieronder). Voor het bekijken van het kaartmateriaal is een kaartviewer beschikbaar. In deze viewer zijn de kaarten van het natuurbeheerplan, alsmede diverse andere topografische ondergronden en beleidskaarten te raadplegen.

Het Natuurbeheerplan is te raadplegen via onderstaande website (rechter kolom):

www.limburg.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/aanleg-beheer/

3.2.8. Monitoring

Monitoring is een essentieel onderdeel van de beheercyclus. De uitvoering van het beleid en het beheer dient onderzocht te worden om te weten of de afgesproken doelen ook gehaald en zo nodig bijgesteld moeten worden. Behalve informatie over de gerealiseerde hectares en het daarvoor benodigde geld (output), is ook informatie nodig over de resultaten in termen van bijv. aantallen dieren en planten (outcome).

In samenwerking met de beheerders wordt het provinciaal werkplan monitoring natuurkwaliteit 2014-2020 uitgevoerd. Op dit moment wordt het provinciaal monitoringsplan Natuurkwaliteit 2021-2026 voorbereid. Gegevens moeten namelijk beschikbaar en niet ouder dan 6 jaar zijn op het moment dat wordt gerapporteerd aan de Europese Unie. Op basis van het monitoringsprogramma wordt jaarlijks de monitoring voor zowel de natuur in de natuurgebieden als de natuur in de agrarische gebieden uitgevoerd. Voor de monitoring van het natuurbeheer en het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) is een uniforme landelijke systematiek ontworpen.

Natuurbeheer

Voor de monitoring van het natuurbeheer is door de gezamenlijke provincies in overleg met de natuurbeheerders een methodiek vastgesteld, die is beschreven in de “Werkwijze Monitoring en Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000/PAS”, die te vinden is op de website van BIJ12 (www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap). Hierin wordt per beheertype beschreven welke monitoring noodzakelijk is en hoe deze moet worden uitgevoerd. Op de website van BIJ12 zijn ook bijlagen en achtergronddocumenten te downloaden.

Gecertificeerde natuurbeheerders hebben het recht om de monitoring zelf uit te (laten) voeren en krijgen daarvoor een monitoringssubsidie gebaseerd op de monitoringstarieven zoals vastgesteld in het openstellingsbesluit. Voor de overige natuurbeheerders voert de provincie de monitoring uit.

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Voor de monitoring van het agrarisch natuurbeheer is in 2016 een systematiek ontwikkeld. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen beheermonitoring (het verzamelen van natuurgegevens die nodig zijn om het beheer (beter) uit te voeren) en beleidsmonitoring (het verzamelen van gegevens om de realisatie van de beleidsdoelen (op provinciaal, landelijk en Europees niveau) te evalueren). De verantwoordelijkheid voor de beheermonitoring bij het agrarisch natuurbeheer ligt bij de agrarische collectieven, de provincies zijn verantwoordelijk voor de beleidsmonitoring.

4. Natuur- en Landschapsdoelen

Dit Natuurbeheerplan geeft invulling aan het in hoofdstuk 2 beschreven natuur- en landschapsbeleid van de Europese Unie, het Rijk, de provincie en overige gebiedspartijen.

In dit hoofdstuk worden de beleidsdoelen en criteria beschreven. Hieraan zullen de subsidieaanvragen van natuurbeheerders en de gebiedsaanvraag van het collectief worden getoetst.

4.1. Beleidsdoelen voor ontwikkeling van natuurterreinen

De Provinciale visie op de ontwikkeling van natuurterreinen is vastgelegd in de Ambitiekaart van het Provinciaal Natuurbeheerplan. In paragraaf 3.2 staat een toelichting op de interpretatie en werkwijze van de ambitiekaart. Voor het wijzigen van de Ambitiekaart (op verzoek van een derde) wordt getoetst aan de 'Beleidsnotitie aanpassen Natuurbeheerplan op verzoek 2021'.

4.2. Beleidsdoelen en criteria voor natuur- en landschapsbeheer

De doelen voor het beheer van bestaande natuurterreinen zijn vastgelegd op de beheertypenkaart. De Beheertypenkaart volgt de (gewenste) ontwikkeling van de natuurtypen die in het veld voorkomen. In paragraaf 3.2 staat een toelichting op de interpretatie en werkwijze van de beheertypenkaart. Voor het wijzigen van de Beheertypenkaart (op verzoek van een derde) wordt getoetst aan de 'Beleidsnotitie aanpassen Natuurbeheerplan op verzoek'.

4.3. Beleidsdoelen en criteria voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer

In deze paragraaf wordt beschreven welke beleidsdoelen de provincie heeft, de begrensde gebieden, hoe tot de begrenzing is gekomen en waar het gebied idealiter aan moet voldoen.

Beleidsdoelen

Voor het agrarisch natuur- en landschapsbeheer streeft de provincie naar het behoud van een aantal soorten die van internationaal belang zijn (zie internationale doelenkader op de website van BIJ12). Naast de bekende soorten streeft de provincie ook naar het behoud van soorten die tot nu toe weinig aandacht hebben gehad.

Selectie en begrenzing van de gebieden

Om de gewenste ecologische effectiviteit te bereiken zijn bij het begrenzen van de agrarische leefgebieden keuzes gemaakt. Provincie heeft een aantal criteria gehanteerd om te komen tot de begrenzing. Het gaat hier onder andere om criteria t.a.v. de aanwezigheid van doelsoorten en dichtheden van doelsoorten, voldoende openheid, omvang en connectiviteit, draagvlak, synergie met andere doelen, beleidskaders en financiën. Collectieven kunnen dan alleen voor deze begrensde gebieden een gebiedsaanvraag doen.

De agrarische natuurtypen die worden nagestreefd zijn de leefgebieden Open grasland, Open akkerland, Droge dooradering en Natte dooradering. De leefgebieden vervullen een functie als kerngebied. Dat betekent dat ze aan de voorwaarden moeten voldoen voor de instandhouding van vitale populaties van soorten in het agrarische gebied zoals opgesomd in het zogenaamde 'rijksdoelenkader'. Sommige kerngebieden kunnen van voldoende omvang en kwaliteit zijn om op zichzelf een brongebied voor de verspreiding van deze soorten te zijn. Andere beheerde gebieden functioneren in samenhang met (en in aansluiting op) reservaten, of hebben vooral een buffer- of verbindingsfunctie. De categorie Water is gedefinieerd als een apart zoekgebied/leefgebied, deze kent zijn eigen doelsoorten en ecologische criteria, waarbij het gaat over natuurgericht waterbeheer en milieugericht waterbeheer.

Via een Openstellingsbesluit van GS wordt bepaald welk bedrag beschikbaar is, voor welke periode, en voor welke leefgebieden. Alleen binnen de agrarische leefgebieden/zoekgebieden kan subsidie

voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer worden aangevraagd. De zoekgebieden zijn te vinden via de provinciale viewer. Daar is te zien dat de zoekgebieden verschillende deelgebieden kennen.

Verdere toelichting op de leefgebieden en de ecologische criteria wordt gegeven in Bijlage 2. De doelsoorten zijn opgenomen in de tabel met doelen voor het agrarisch natuurbeheer, deze is te vinden in bijlage 1. Binnen de agrarische leefgebieden en de categorie water kunnen de beheerfuncties worden gekozen zoals vermeld in paragraaf 4.5. De in paragraaf 4.5 geschetste leefgebieden en beheerfuncties worden door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO; het vroegere DR) gebruikt om de gebiedsaanvraag te toetsen.

Het stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer (gestart per 2016) is primair opgericht voor het behoud van populaties van doelsoorten. Het stelsel heeft dus niet primair het landschap als doel, bijvoorbeeld voor de intrinsieke waarde of andere waarden. Tegelijkertijd draagt het stelsel wel bij aan het behoud en de versterking van het landschap. Vanwege ratificatie van de Europese Landschapsconventie door Nederland en uitgaande van het in deze conventie vastgelegde subsidiariteitsbeginsel, hebben provincie en gemeenten een gezamenlijke verantwoordelijkheid om het Limburgse landschap kwalitatief in stand te houden en zo nodig verder te ontwikkelen. Dit heeft geresulteerd in twee belangrijke landschapsstudies: de Landschapsvisie Zuid-Limburg en het Landschapskader Noord- en Midden Limburg. De provinciale doelen op het gebied van Landschap zijn verder uitgewerkt in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de bronsgroene zone in het POL-2014 (inclusief de hierbij horende omgevingsverordening).

4.4. Beleidsdoelen voor agrarisch waterbeheer

Beleid vanuit het POL-2014, het Provinciaal Waterprogramma Limburg 2016-2021 en de Waterbeheerplannen van het Waterschap Limburg valt globaal uiteen in drie onderdelen:

1 Klimaat robuuste beekdalen en natuurgebieden:

Het klimaat verandert naar meer en langere droogteperioden én extremere hoeveelheden neerslag in kortere tijd. Vandaar dat momenteel landelijk wordt gewerkt aan klimaatscenario's. Beide ontwikkelingen vragen om een aanpak in het landelijk gebied, zowel in de omgeving van natuurgebieden als in beekdalen. In de beken en beekdalen wordt gewerkt aan het structureel toestaan van hogere waterpeilen én ruimte geven aan water voor opvang van hogere debieten. Door structurele hogere waterpeilen wordt het drainage-effect van beken verkleind waardoor de verdroging zowel in natuurgebieden als landbouwgebieden wordt verminderd. Hogere structurele waterpeilen in combinatie met extreme afvoeren vraagt om een aangepast grondgebruik met name op de flanken van het beekdal waarbij hogere grondwaterpeilen en/of inundaties zullen moeten worden geaccepteerd.

2 Gezonde beken en natuurgebieden:

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) kent ecologische en chemische doelen. Verwachting is dat er meer moet gebeuren dan de wettelijke maatregelen om de KRW doelen te kunnen halen en te behouden. Met name maatregelen op het gebied van voorkómen van afstroming en uitspoeling en het beter benutten van voedingsstoffen in de bodem vragen om bovenwettelijke maatregelen.

3 Normering Waterbeheer 21ste Eeuw (WB21):

Om de 6 jaar wordt een toetsing uitgevoerd naar overstromingsrisico's. Als de norm wordt overschreden kiest men vaak voor de oplossing van technische maatregelen. Een alternatief is dat grondgebruikers accepteren dat de norm niet wordt gehaald en daar hun gebruik/bedrijfsvoering op afstemmen. Dit is vaak maatschappelijk gezien een goedkoper alternatief. De komende jaren zal worden getest of deze alternatieve benadering werkt in de praktijk. Een nadere toelichting op de gebieden voor agrarisch waterbeheer wordt gegeven in de bijlagen bij dit natuurbeheerplan.

4.5. Beoordelingscriteria agrarische gebiedsaanvragen en beheerplannen

De in deze paragraaf geschetste leefgebieden en beheerfuncties worden door RVO gebruikt om de gebiedsaanvraag en de jaarlijkse beheerplannen te toetsen op EU-conformiteit. In een gebiedsaanvraag worden meerdere leefgebieden/zoekgebieden (en deelgebieden daarvan) opgenomen. De toetsing vindt plaats op de begrenzing van de zoekgebieden/leefgebieden en de beheerfuncties. De kaarten met de leefgebieden/zoekgebieden (voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer en agromilieu- en klimaatdiensten) zijn digitaal te raadplegen.

Leefgebied en de in het leefgebied aanwezige deelgebieden	Keuze uit één of meerdere van onderstaande beheerfuncties
<u>Deelgebied weidevogels</u> in open grasland	Optimaliseren foerageer-, en broed en opgroeimogelijkheden Creëren nat biotoop
<u>Deelgebied zomeropvang grauwe gans</u> in open grasland	Optimaliseren foerageer-, en broed en opgroeimogelijkheden
<u>Deelgebied broedende akkervogels</u> in open akker	Creëren foerageergebied Optimaliseren voortplantingsmogelijkheden
<u>Deelgebied kraanvogel</u> in open akker	Creëren foerageergebied Optimaliseren voortplantingsmogelijkheden
<u>Deelgebied overwinterende akkervogels</u> in open akker	Creëren foerageergebied Optimaliseren voortplantingsmogelijkheden
<u>Deelgebied hamster</u> in open akker	Creëren foerageergebied Optimaliseren voortplantingsmogelijkheden
<u>Deelgebied nat mozaiek van watergangen</u> in natte dooradering	Optimaliseren foerageer-, en broed en opgroeimogelijkheden Verschralen

Leefgebied en de in het leefgebied aanwezige deelgebieden	Keuze uit één of meerdere van onderstaande beheerfuncties
<u>Deelgebied donker pimpernelblauwtje in natte dooradering</u>	Optimaliseren foerageer-, en broed en opgroeimogelijkheden Verschralen
<u>Deelgebied nat mozaiek van poelen in natte dooradering</u>	Optimaliseren foerageer-, en broed en opgroeimogelijkheden Verschralen
<u>Deelgebied droog mozaiek van struwelen en ruigten in droge dooradering</u>	Optimaliseren foerageer-, en broed en opgroeimogelijkheden
<u>Deelgebied amfibieën in een droog biotoop in droge dooradering</u>	Optimaliseren foerageer-, en broed en opgroeimogelijkheden
<u>Deelgebied droog mozaiek van bomenrijen en singels in droge dooradering</u>	Optimaliseren foerageer-, en broed en opgroeimogelijkheden
<u>Deelgebied vermindering uitspoeling naar natuurgebieden in categorie water</u>	Waterberging Verbeteren waterkwaliteit Vernatting Water vasthouden
<u>Deelgebied vermindering afstroming naar natuurgebieden in categorie water, helling < 2 procent</u>	
<u>Deelgebied vermindering afstroming naar natuurgebieden in categorie water, helling 2 - 18 procent</u>	
<u>Deelgebied vermindering afstroming naar natuurgebieden in categorie water, helling > 18 procent</u>	

Leefgebied en de in het leefgebied aanwezige deelgebieden	Keuze uit één of meerdere van onderstaande beheerfuncties
<u>Deelgebied vermindering verdroging van natuurgebieden</u> in categorie water	
<u>Deelgebied vermindering uitspoeling naar waterlopen</u> in categorie water	Waterberging Verbeteren waterkwaliteit Vernatting
<u>Deelgebied vermindering afstroming naar waterlopen</u> in categorie water	Water vasthouden
<u>Deelgebied vermindering verdroging van beekdalen</u> in categorie water	

Tabel 2: Beoordelingscriteria gebiedsaanvraag en jaarlijkse beheerplannen

Toelichting tabel 2:

De mogelijkheden in deze tabel zal RVO hanteren bij de beoordeling van de gebiedsaanvraag en de jaarlijkse beheerplannen. Hierdoor is er de garantie dat de tabel (en daarmee het beheerplan) aansluit bij de Nederlandse catalogus groenblauwe diensten (CGBD; deze is door de Europese Commissie getoetst op controleerbaarheid en verifieerbaarheid).

5. Subsidiemogelijkheden en openstelling van de subsidieregelingen

De doelen uit het Natuurbeheerplan zullen via uitvoerend beheer door natuurbeheerders (natuurorganisaties, particuliere natuurbeheerders, agrarische collectieven) worden gerealiseerd. Voor de kosten van het beheren en uitvoeren van maatregelen zijn er verschillende subsidiemogelijkheden.

5.1. Beheersubsidies voor natuur en landschap

5.1.1. Subsidiemogelijkheden natuur- en landschapsbeheer op basis van de Beheertypekaart

Beheersubsidie is een vergoeding voor het beheer van een beheertype. Een beheertype beschrijft aan welke terreinkenmerken het terrein moet voldoen. Beheertypen mogen elkaar niet overlappen. Op een oppervlakte kan één natuurbeheertype worden aangevraagd.

Voor natuur- en landschapsbeheer staat op de beheertypekaart aangegeven voor welke terreinen en welk natuurbeheertype of landschapselementen beheersubsidie en eventuele toeslagen op grond van de SVNL kunnen worden verstrekt. Voor natuurterreinen en landschapselementen die niet zijn opgenomen op de Beheertypekaart kan geen beheersubsidie worden verstrekt.

5.1.2. Voorwaarden en beperkingen beheersubsidie in SVNL

In paragraaf 2 van de SVNL is onder andere bepaald door welke partijen natuur- of landschapsbeheersubsidie kan worden aangevraagd, welke activiteiten en kosten subsidiabel zijn, welke absolute weigeringsgronden er zijn en onder welke voorwaarden subsidie kan worden verleend.

5.1.3. Invulling kan-bepaling SVNL het Natuurbeheerplan

In artikel 2.3, tweede lid, van de SVNL is opgenomen dat een subsidie kan worden geweigerd indien het natuurterrein aan de subsidieontvanger is overgedragen door een overheidsinstantie (uitgezonderd Staatsbosbeheer) of een waterleidingsmaatschappij. Deze beleidsruimte wordt in dit Natuurbeheerplan als volgt ingevuld. Een subsidie voor een natuurterrein dat is verkregen van een overheidsinstantie (uitgezonderd Staatsbosbeheer) of een waterleidingsmaatschappij kan worden verleend mits is voldaan aan elk van de onderstaande voorwaarden:

1. Een subsidieaanvrager voldoet aan artikel 2.1, eerste lid, van de SVNL (doelgroep).
2. De subsidieaanvrager als bedoeld onder 1 heeft het natuurterrein in eigendom of erfpacht.
3. Op het natuurterrein is een Kwalitatieve Verplichting ten gunste van de Provincie Limburg gevestigd waarin het gerealiseerde Natuurbeheertype is geborgd.
4. Op de Ambitiekaart is het natuurterrein aangeduid als areaaluitbreiding Natuurnetwerk Limburg met de code C.
5. Op de Beheertypekaart is voor het natuurterrein het natuurbeheertype en eventuele landschapselementen opgenomen.

In het geval een Kwalitatieve Verplichting is gevestigd voor een natuurterrein dat voldoet aan de voorwaarden 1 tot en met 4 wordt de Beheertypekaart ambtshalve aangepast. Door deze aanpassing wordt aan alle 5 de voorwaarden voldaan en kan voor het natuurterrein beheersubsidie worden verleend. Of daadwerkelijk beheersubsidie wordt verleend is afhankelijk of aan de andere voorwaarden in de SVNL en het Openstellingsbesluit SVNL is voldaan.

Deze voorwaarden borgen de hoofdregel dat overheidsinstanties (uitgezonderd Staatsbosbeheer) en de waterleidingsmaatschappijen een eigen verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van natuurbeheer. De uitzondering zorgt ervoor dat gronden in principe subsidiabel zijn voor beheer daar waar dat billijk wordt geacht vanwege de realisatie van de provinciale ambitie (ontwikkelopgave).

5.1.4. Extra voorwaarden SVNL op basis van het Natuurbeheerplan

Extra voorwaarden Schapentoeslag

Op grond van artikel 2.5, eerste lid, onder b, van de SVNL kunnen de kosten voor de inzet van gescheperde schaapkuddes voor subsidie in aanmerking komen. Een gescheperde kudde is een kudde die permanent door een herder wordt geleid. Op basis van het Natuurbeheerplan kan deze toeslag worden toegekend als is voldaan aan elk van de navolgende voorwaarden:

1. Het terrein waarvoor de toeslag wordt aangevraagd moet binnen de Beheertypenkaart van het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn aangeduid met één van de navolgende beheertypen:
  - N06.04 "vochtige heide"
  - N07.01 "droge heide"
  - N07.02 "zandverstuiving"
  - N11.01 "droog schraalland",
2. Voor de instandhouding van het aanwezige beheertype wordt gedurende elk kalenderjaar van de subsidieperiode een gescheperde schaapskudde ingezet. De duur en intensiteit van de begrazing wordt door de beheerder bepaald op basis van de terreineigenschappen en de ecologische doelstellingen.
3. Er is permanente begeleiding van een herder aanwezig. Terreinen waar gebruik wordt gemaakt van permanente rasters of flexrasters waarin schapen worden ingeschaard, maar waarbij geen permanente begeleiding van een herder aanwezig is, komen niet in aanmerking voor deze toeslag.

De toeslag kent twee varianten, een "laag tarief" en een "hoog tarief". Welke variant voor een terrein van toepassing wordt bepaald door het beheertype dat in stand wordt gehouden. Beheertype N11.01 komt in aanmerking voor het lage tarief. De beheertypen N06.04, N07.01 en N07.02 komen in aanmerking voor het hoge tarief.

5.1.5. Openstellingsbesluit SVNL

Alvorens daadwerkelijk subsidie kan worden aangevraagd en verstrekt dient de SVNL te worden opengesteld middels een openstellingsbesluit. De bepalingen uit de SVNL, Natuurbeheerplan en het openstellingsbesluit bepalen gezamenlijk het kader of er al dan niet beheersubsidie kan worden verstrekt.

In het openstellingsbesluit wordt het subsidieplafond of -plafonds vastgesteld die gelden voor de verschillende deelgebieden, onderdelen en pakketten van de SVNL. De subsidieplafonds bepalen het budget dat voor de beheersubsidies of uitbreidingen van lopende beheersubsidies onder de ingediende openstelling beschikbaar is voor beheer van natuur en landschap. Wanneer het subsidieplafond wordt uitgeput zullen de ingediende aanvragen (deels) worden afgewezen. Daarnaast wordt in het openstellingsbesluit ook de maximale subsidietermijn vastgesteld.

5.2. Agrarisch natuur- en landschapsbeheer en agromilieu en klimaat diensten

5.2.1. Subsidiemogelijkheden op basis van de leefgebiedenkaart

De agrarische leefgebieden-/zoekgebiedenkaart geeft de afbakening aan van de gebieden waarvoor subsidie kan worden aangevraagd en voor welk type leefgebied en deelgebied.

5.2.2. Voorwaarden en beperkingen beheersubsidie in SVNL

In paragraaf 3 van de SVNL is onder andere bepaald door welke partijen agrarische natuur- of landschapsbeheersubsidie kan worden aangevraagd, welke activiteiten en kosten subsidiabel zijn, welke weigeringsgronden er zijn en onder welke voorwaarden subsidie wordt verleend.

Alleen een gecertificeerd agrarisch collectief kan uit de SVNL-regeling subsidie krijgen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer en agromilieu en klimaat diensten vanuit artikel 28 van het POP3 programma. Het agrarisch collectief is een gecertificeerde (coöperatieve) vereniging, die bestaat uit agrariërs en andere beheerders met gebruiksrecht van landbouwgrond. Het collectief is eindbegunstigde van de subsidie.

Voor het verkrijgen van subsidie is een samenhangende gebiedsaanvraag vereist. Dit is in afstemming met gebiedspartners tot stand gekomen, en vormt een ecologisch effectief en economisch efficiënt plan van een agrarisch collectief voor het uitvoeren van agrarisch natuur- en landschapsbeheer en/of agrarisch waterbeheer in een bepaald gebied. Subsidieaanvragen door individuele agrariërs zijn binnen dit stelsel niet mogelijk.

5.2.3. Openstellingsbesluit SVNL

Alvorens subsidie kan worden aangevraagd en verstrekt dient de SVNL te worden opengesteld middels een openstellingsbesluit. De bepalingen uit de SVNL, Natuurbeheerplan en het openstellingsbesluit bepalen gezamenlijk het kader voor subsidieaanvragen. Of daadwerkelijk aanspraak gemaakt kan worden op deze subsidies is afhankelijk van het openstellingsbesluit en de beoordeling van de aanvragen, welke door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld.

5.3. Kwaliteitsimpuls: investeringen en functieverandering

5.3.1. Subsidiemogelijkheden kwaliteitsimpuls op basis van de Ambitiekaart

Investeringsubsidies voor inrichting en kwaliteitsverbetering op grond van de SKNL kunnen gericht zijn op:

- a. maatregelen voor verbetering van de natuurkwaliteit in een bestaand natuurterrein waarbij het beheertype niet verandert;
- b. omvormingsmaatregelen in een bestaand natuurterrein waarbij van het aanwezige beheertype wordt overgestapt naar het gewenste beheertype;
- c. inrichtingsmaatregelen waarbij landbouwgrond wordt omgevormd naar natuurterrein (inrichting na functieverandering);
- d. inrichtingsmaatregelen op landbouwgrond om de kwaliteit van aanwezige natuurwaarden te verhogen;
- e. inrichtingsmaatregelen op landbouwgrond met als doel om nieuwe landschapselementen aan te leggen.

Op de ambitiekaart is aangegeven in welke gebieden gebruik kan worden gemaakt van een subsidie voor inrichting van landbouwgronden tot natuur, of een kwaliteitsimpuls van bestaande natuur en

agrarische natuur. Voor die gronden is een streefbeheertype opgenomen op de ambitiekaart. Op de beheertypenkaart kan nu bijvoorbeeld bos zijn aangegeven, terwijl het de wens is om hier heide te ontwikkelen. De subsidie voor kwaliteitsimpuls kan dan worden gebruikt voor de verandering van bos naar heide. Subsidie kan worden verstrekt mits de gronden opengesteld zijn in het openstellingsbesluit/subsidieplafond.

Na het toekennen van de subsidie (vanuit SKNL) en het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen zal de beheertypenkaart en daarmee het natuurbeheerplan moeten worden aangepast zodat er voor heide beheersubsidie kan worden aangevraagd op basis van de SVNL.

Subsidie functieverandering op grond van de SKNL is gericht op landbouwgronden die binnen de ambitiekaart in de categorie "areaaluitbreiding natuur" vallen, en waarop nog geen natuurontwikkeling heeft plaatsgevonden. Deze gronden kunnen definitief worden omgevormd tot natuur, waarbij de waardevermindering van de grond aan de eigenaar wordt vergoed. Naast terreinbeherende natuurorganisaties komen ook particulieren (of samenwerkingsverbanden van particulieren) voor deze vergoeding in aanmerking. Subsidie kan worden verstrekt mits de gronden opengesteld zijn in het openstellingsbesluit/subsidieplafond. De eigenaren zijn en houden in dat geval de eigendom van de gronden. Voor deze functieverandering bestaat sinds 2005 een fiscale vrijstelling.

Omdat in de praktijk blijkt dat veel kadastrale percelen niet geheel binnen de categorie "areaaluitbreiding" liggen is bij een subsidieaanvraag een afwijking toegestaan van 0,5 hectare per aanvraag. Dit houdt in dat een terrein waarvoor subsidie functieverandering wordt aangevraagd voor maximaal 0,5 hectare buiten de categorie areaaluitbreiding mag liggen. Op dit terrein is dan tevens investeringssubsidie mogelijk voor inrichting als natuur. Voorwaarde is dat het terrein één geheel vormt met een om te vormen terrein dat binnen de categorie "areaaluitbreiding natuur" valt. Verder moet het terrein voldoen aan alle overige voorwaarden die gelden voor het verkrijgen van een subsidie functieverandering. Het Natuurbeheerplan wordt in dergelijke gevallen met terugwerkende kracht aangepast; bij de eerstvolgende herziening van het Natuurbeheerplan wordt dan de afwijking opgenomen in de categorie "areaaluitbreiding natuur", zodat de oppervlakte meegerekend wordt in de realisatie van de provinciale natuuropgave.

5.3.2. Beoordelingscriteria voor SKNL subsidie inrichting, kwaliteitsimpuls en functieverandering

De inhoudelijke beoordeling van een subsidieaanvraag SKNL vindt plaats aan de hand van de abiotische omstandigheden van het terrein in combinatie met de in het aanwijzingsbesluit en beheerplan Natura-2000 (Wet natuurbescherming) geformuleerde instandhoudings- en uitbreidingsdoelstellingen en de bescherming van prioritaire soorten. Onder prioritaire soorten wordt verstaan:

- Soorten die vanuit Europees perspectief bescherming behoeven en de voor Limburg kenmerkende en tevens bedreigde soorten.
- De bedreigde van nature in Nederland in het wild voorkomende soorten op de Rode Lijsten.

Vanaf dit Natuurbeheerplan 2021 is de Provincie begonnen om bovenstaande te vertalen in de streefbeheertypen in de ambitiekaart voor de gronden die voor de verschillende subsidiemogelijkheden in aanmerking komen. Aangezien dit een veelomvattend proces is zal dit de komende jaren verder ingevuld worden. Dit betekent dat in de ambitiekaart de algemene codes N00.01: 'nog om te vormen naar natuur' en N00.02: 'omvorming-kwaliteitsimpuls' geleidelijk vervangen zal worden in concrete streefbeheertypen. Daar waar deze algemene codes nog aanwezig zijn blijft toetsing plaatsvinden op basis van bovenstaande criteria.

5.3.3. Openstellingsbesluit SKNL

Alvorens daadwerkelijk subsidie kan worden aangevraagd en verstrekt dient de SKNL te worden opengesteld middels een openstellingsbesluit. De bepalingen uit de SKNL, Natuurbeheerplan en het openstellingsbesluit bepalen gezamenlijk het kader of er al dan niet subsidie voor inrichting en/of functieverandering kan worden verstrekt.

In het openstellingsbesluit wordt het subsidieplafond of -plafonds vastgesteld die gelden voor de verschillende deelgebieden en onderdelen van de SKNL. De subsidieplafonds bepalen het budget dat voor subsidie beschikbaar is. Wanneer het subsidieplafond wordt uitgeput zullen de ingediende aanvragen (deels) worden afgewezen. Daarnaast kan in het openstellingsbesluit ook de subsidietermijn worden vastgesteld.

Openstelling Subsidie functieverandering:

Subsidie functieverandering zal in eerste instantie opengesteld worden voor landbouwgronden binnen gebieden in de gebiedscategorieën (zie 3.2.3. tabel 1) C1 en voor ontpachting de categorie Cp1. Voor de gebieden C2 en Cp2 geldt dat dit gebieden zijn die een lagere prioriteit hebben binnen de ontwikkelopgave natuur en daarom waarschijnlijk niet opengesteld worden voor subsidie functieverandering. Het betreft wel zoekgebied voor natuurcompensatie.

6. Procedureel: wijzigen van het Provinciaal Natuurbeheerplan

Wijzigingen op verzoek

Het Natuurbeheerplan wordt periodiek (meestal jaarlijks) gedeeltelijk herzien. Zodoende wordt maatwerk geboden en kunnen kansrijke initiatieven voor natuurontwikkeling worden gestimuleerd. Voor het wijzigen van het Natuurbeheerplan kan een verzoek door belanghebbenden worden ingediend. Deze wijzigingen worden beoordeeld conform de beleidsregel 'aanpassen natuurbeheerplan op verzoek'. Indien Gedeputeerde Staten van oordeel zijn dat het Natuurbeheerplan conform verzoek moet worden aangepast nemen ze deze mee in de periodieke herziening van het Natuurbeheerplan.

Geen gehele herziening

Gedeputeerde Staten stellen periodiek wijzigingen van het Provinciaal Natuurbeheerplan vast (inclusief wijzigingen van de beheertypenkaart, ambitiekaart, agrarische leefgebiedenkaart). Deze versies moeten beschouwd worden als partiële herzieningen ten opzichte van voorgaande versies van het Provinciaal Natuurbeheerplan inclusief kaarten, en niet als een integrale vaststelling van het gehele plan inclusief kaarten. Voor de leesbaarheid wordt een integrale tekst van Natuurbeheerplan (inclusief kaarten) na wijzigingen beschikbaar gesteld (de wijzigingen zijn gemarkeerd). Als gevolg hiervan kunnen in de ontwerpfase enkel zienswijzen worden ingediend - en in de fase van definitief vaststellen enkel beroep worden ingesteld - tegen de wijzigingen die hebben plaatsgevonden ten opzichte van de voorgaande versie. Delen van het plan (inclusief de kaarten) die niet zijn gewijzigd t.o.v. de voorgaande versie zijn onherroepelijk. Deze onderdelen zijn daarom tijdens de ontwerpfase niet vatbaar voor het indienen van zienswijzen en na het definitief vaststellen kan er geen beroep tegen worden ingesteld.

Procedure & Rechtsbescherming

De vaststelling van de wijzigingen van het Provinciaal Natuurbeheerplan (inclusief de wijzigingen op de kaarten) doorloopt de uniforme openbare voorbereidingsprocedure volgens afdeling 3.4 van de Algemene Wet Bestuursrecht. Dat betekent dat deze eerst in ontwerp is vastgesteld en gedurende 6 weken de mogelijkheid is geboden voor belanghebbenden om zienswijzen in te dienen. Met de zienswijzen in overweging nemende wordt deze definitief vastgesteld.

Beroepsclausule

Tegen vaststelling van de definitieve wijzigingen van het Provinciaal Natuurbeheerplan Limburg 2022 staat beroep open. Beroep kan enkel worden ingesteld wanneer dit betrekking heeft op wijzigingen van het definitieve Natuurbeheerplan versie 2022 (inclusief wijzigingen op de kaarten) ten opzichte van het definitieve Natuurbeheerplan versie 2021 (inclusief kaarten).

De ontwerp wijzigingen van het Natuurbeheerplan hebben gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegen in het gouvernement te Maastricht. Gedurende deze termijn kon een ieder bij ons college schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen over dit ontwerp naar voren brengen. Binnen de termijn waarin de ontwerp wijzigingen van het Natuurbeheerplan ter inzage hebben gelegen zijn zienswijzen ingediend

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u bent het niet eens met dit besluit, kunt u beroep instellen bij de Rechtbank Limburg. Ook niet-belanghebbenden kunnen in beroep bij Rechtbank Limburg instellen, mits zij een zienswijze hebben ingediend tegen het ontwerpbesluit. Het indienen van dit beroep moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit ter inzage is gelegd. Van deze terinzagelegging wordt kennis gegeven op www.officielebekendmakingen.nl. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Het beroepschrift moet worden ondertekend en ten minste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener,
- b. de datum,
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is, en
- d. de redenen van het beroep (motivering).

Het beroepschrift moet worden gericht aan:

Rechtbank Limburg, locatie Roermond
Sector Bestuursrecht
Postbus 950
6040 AZ Roermond.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de internetpagina van de Rechtbank Limburg,
www.rechtspraak.nl.

Separate procedure: actualisatie Natuurnetwerk Limburg

De in het Provinciaal Natuurbeheerplan opgenomen natuurterreinen maken deel uit van het Natuurnetwerk Limburg zoals begrensd in de Omgevingsverordening Limburg 2014. Op deze manier worden de middelen die beschikbaar zijn voor natuurontwikkeling en natuurbeheer (Natuurbeheerplan als basis voor de relevante subsidieregelingen) ingezet op de locaties waar ons college een planologisch beschermingsregime ten behoeve van natuur van toepassing heeft verklaard (Natuurnetwerk Limburg in de Omgevingsverordening Limburg).

De wijzigingen in het Natuurbeheerplan die nopen tot aanpassing van het Natuurnetwerk Limburg in de Omgevingsverordening Limburg worden verwerkt in ontwerp-Omgevingsverordening Limburg 2021, dit betreft een (nagenoeg) parallelle en separate procedure.

7. Meer informatie en contactgegevens

Voor meer informatie omtrent het Provinciaal Natuurbeheerplan en het SNL kunt u terecht op de volgende websites:

<https://www.limburg.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/aanleg-beheer/>

Op deze website vindt u alle documenten van het Natuurbeheerplan Limburg. Via deze site zijn ook de kaarten van het Natuurbeheerplan in te zien via een digitale kaartviewer.

Digitale kaartviewer Atlas Limburg: Via deze applicatie is het kaartmateriaal van het provinciaal natuurbeheerplan, waaronder de beheertypenkaart, agrarische leefgebieden/zoekgebieden en de ambitiekaart, digitaal in te zien. De viewer van het Provinciaal Natuurbeheerplan bevat naast de beheertypenkaart, de ambitiekaart en de zoekgebieden agrarisch natuurbeheer ook diverse ondergronden, waaronder een recente luchtfoto, een kadastrale ondergrond en de begrenzing van het Natuurnetwerk Limburg (en de Goud- Zilver en Bronsgroene natuurzones).

De kaartbestanden van het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn via Atlas Limburg, het geo-dataportaal, als GIS-bestand (shapefile) te downloaden. Atlas Limburg is als volgt te benaderen: Ga naar www.limburg.nl, en kies vervolgens voor "Over" en kies bij "Kaarten en cijfers" voor "Atlas Limburg". Open de viewer door op de link "[Bezoek de Atlas Limburg viewer](#)" te klikken. Ga aan de rechterkant in het tabblad Bibliotheek naar het Thema Natuur; klik vervolgens de bestanden onder Natuurbeheerplan 2021 en Natuurbeheerplan 2022 aan.

www.BIJ12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap: Dit is een landelijke website over het Subsiestelsel Natuur en Landschapsbeheer.

Contactgegevens:

Indien u vragen heeft over het Provinciaal Natuurbeheerplan Limburg, het Subsiestelsel Natuur en Landschapsbeheer of de relevante openstellingsbesluiten kunt u contact opnemen met de provincie via het mailadres natuurbeheerplan@prvlimburg.nl.